(2004/23-as sz. H. K.) kötelezi a jogi személyeket, hogy saját könyvvitelt vezessenek az 1991/82-es könyvviteli törvény szerint. A 9-es csoporthoz tartozó költségkönyvviteli számlákat kell vezessék, vagy operatív nyilvántartást kell vezessenek erre a célra – az önköltségek kiszámítása könnyítésére.

8.2. A 2003/1827-es sz. pénzügyminisztériumi rendelet (2004/53-as sz. H. K.) megváltoztatja és kibővíti az Európai Gazdasági Közösség IV-es sz. direktíváinak több rendeletét a gazdasági nemzetközi könyvviteli normák alkalmazása területén.

8.3. A 2004/117-es sz. pénzügyminisztériumi rendelet (2004/67-es sz. H. K.) tartalmazza a költségvetési egységek számára a 2003-as év zárásához szükséges módszertani normákat.

9.1. A 2004/170-es sz. kormányhatározat (2004/160-as sz. H. K.) tartalmazza a használt gumiabroncsok nyilvántartására és felhasználására vonatkozó módszertani normákat.

Pásztor Csaba

A magyarországi fiatal közgazdászok országos találkozója

A Magyar Közgazdász Társaság Ifjúsági Bizottsága minden év tavaszán megrendezi nagy érdeklődéssel kísért, több mint két évtizedes múltra visszatekintő szakmai tanácskozását, a Fiatal Közgazdászok Országos Találkozóját. A résztvevők zöme közgazdász szakos főiskolás, egyetemista, illetve néhány éve végzett fiatal diplomás. Mivel az EU-csatlakozás küszöbén nagy intenzitással vetődik fel Magyarország versenyképessége, az idei fiatal közgazdászok szakmai tanácskozását ennek a kérdésnek szentelték. A Szolnokon 2004. március 20–21. között megrendezett konferencián a romániai ifjú közgazdászokat négyen képviselték.

A színvonalas előadások sorát Báger Gusztáv, a szolnoki főiskola főigazgató-helyettese kezdte, s a főiskola bemutatása után taglalta ennek, valamint a többi vidéki főiskolának lehetséges szerepét a vidék felemelkedésében, a tudásalapú társadalom kialakításában. Az előadó szavaival élve, a május elsejei dátum az eddigi kispályás fociról az unió nagypályájának focijára való áttérést jelenti majd, amit nem bír senki, aki nincs megfelelően felkészülve szakmailag, és akinek tudása nem versenyképes.

A következő előadó **Kádár Béla** akadémikus, a Magyar Közgazdász Társaság elnöke volt, aki a versenyképesség kultúránkénti illetve időbeni és térbeli differenciálódásáról, fontosságának csökkenéséről és növekedéséről beszélt. Az Európai Unióban jelenleg ez a legfontosabb, kissé háttérbe szorítva néha a közösségi szolidaritást vagy az egyéni szabadságjogokat. Az unióhoz csatlakozni kívánó Magyarországnak ugyancsak fontossá kell tennie tehát önmaga számára a versenyképességet. Az uniós piac nagysága nemcsak hatalmas lehetőségeket rejt magában, hanem kihívásokat, versenykihívásokat. Amennyiben ezeknek a kihívásoknak valaki nem tesz eleget, az végzetes lehet. A magyar cégeknek tehát az elkövetkezőkben nemcsak hazai cégek lesznek a versenypartnerei, hanem a portugáliaiak, az olaszok, spanyolok, németek, dánok stb., és ezzel megküzdeni nagy feladat lesz mindenki számára.

A legfejlettebb ipari államokat tömörítő OECD országok összevont GDP-ében több mint 50%-ot képviselnek a tudásintenzív gazdasági folyamatokból származó gazdasági kibocsátások. Amennyiben ehhez az átlaghoz szeretne közelíteni a magyar gazdaság, akkor a gazdaságfejlesztésben a tudásintenzív növekedésre kell fektetni a hangsúlyt. Világossá kell váljék mindenki számára, hogy ma az országok, régiók, kontinensek fejlettségét a tudás felhasználása differenciálja, jobban, mint ezelőtt a történelemben bármikor. Ugyanakkor nem elég a nemzetgazdaságok működésének részterületein felmerülő problémákat különkülön orvosolni, mert ez nem megfelelő. Meg kell tanulni szintetizálva látni az egyes részek összességét, rendszerekben gondolkodni. Ha egy ország vállalatai versenyképesek, még nem jelenti azt, hogy akkor az ország gazdasága is versenyképes. Az ország intézményrendszere nem felel meg a versenyképességi követelményeknek, ha az ország vezetése olyan gazdaságpolitikai döntéseket hoz, amelyekkel alapvetően rontja a vállalatok versenyképességét. (Az utóbbi két évben Magyarországon 20 százalékos bérköltség-növekedés volt megfigyelhető, elsősorban a kormány által megemelt közalkalmazotti bérnövekedés miatt).

Mádi László országgyűlési képviselő, a harmadik előadó, Törékeny fellendülés című előadásában hangoztatta, hogy Magyarország, mint kis közép-európai ország, nyitott gazdaságával jelentős mértékben függ a világpiaci eseményektől. A külkereskedelem körülbelül 70 százaléka az Európai Unióval zajlik. Az utóbbi pár hónap pozitív jelei után, amit az AEÁ, illetve Japán gazdasága produkált, az Európai Unió is megmozdult. A gond az, hogy ha a magyar gazdaságot az EU gazdaságához fűzik erősebb szálak külkereskedelmi kapcsolatai révén, akkor a magyar gazdaság növekedése nem lesz az európai átlagon felüli, amire pedig nagy szüksége lenne a felzárkózáshoz, s nem lesz képes emelni versenyképességét, s az Unió belső piacán megállni a helyét. Ehhez hozzáadódik még az a tény, hogy az ország tőkepiaci megítélése romlott az utóbbi két esztendő folyamán, elsősorban a versenyképesség növekedésén felüli bérnövekedés miatt, ez pedig megnövelte a fogyasztást, amit kölcsönökből kellett fedezni. Növekedett az ország külső adósságállománya, rontva ezzel az ország kockázati rátáját, drágábbá téve a hiteleket.

A következőkben **Sárközy Tamás** jogász, egyetemi tanár világ-

gított rá arra, hogy az állam normális működése miként lehet versenyképességi kritérium. A magyarországi államszervezet pozitívuma, hogy van, hogy létezik. Negatívuma, hogy szakadatlanul nő, a politikai elem rátelepszik erre a struktúrára, s ahelyett, hogy kompetens szakemberek hoznának döntéseket a minisztériumokban, a politikum határozza meg, melyek a szakmai szempontból fontos teendők. A magyar államszervezet azért sem kellően hatékony és versenyképes, mert a rendszerváltás utáni „demokratikus dühből" kifolyólag az ország törvényeibe minden demokratikus garanciát, intézményt beépítettek, ennélfogva a kormányzati cselekvés hatékonytalan lett. Ennek a javítása kell legyen a következőkben a magyar államigazgatás fő problémája, a szakmai felelősségeken túl.

Fodor István, az Ericsson Magyarország elnöke, az European Round Table magyarországi megfelelőjének tagjaként mutatta be, hogy a magyarországi meghatározó gazdasági szereplők szempontjából mekkora feladat az integráció, mik kellene legyenek a céljai a magyarországi versenyképesség növelését előirányzó terveknek. Az European Round Table-hez hasonlóan, amelynek javaslatait az Európai Unió több alkalommal gyakorlatba ültette, a magyarországi kerekasztal célja is az, hogy javaslataikat a kormány figyelembe vegye és gyakorlatba ültesse, mivel az ország versenyképességének növekedése ugyanúgy hasznos a társadalomnak, mint a gazdasági szereplőknek. Fodor István szerint a magyar gazdaság jövője és az egész emberiség jövője jelenleg jobban függ a tudástól, mint a pénztől, ezért a versenyképesség növelését célzó javaslataik központi eleme a tudásalapú társadalom kiépítése.

Szanyi Tibor politikai államtitkár, a Magyar Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium vidékpolitikai kormánymeghatalmazottja a magyar agrárium helyzetét mutatta be Agráriumok a versenyképesség optikáján át című előadásában. Magyarországon az agrártermelés 90%-át kevesebb mint 50 000 termelő adja, holott 250 000 ilyen jellegű tevékenységet bejelentő termelő létezik. Ebből világosan látszik, hogy az a 200 000 termelő versenyképességi szempontból veszélyeztetett helyzetben van. A vidék helyzetét súlyosbítja az a tény is, hogy 1,5 millió ember 60 év fölötti állampolgár, akik gyakorlatilag egyik napról a másikra tengődnek. Ennek a rétegnek a nyugdíjon kívül más jövedelemforrása nagyrészt nincs, s életszínvonaluk emelését nem lehet egy kisüzem vagy gyár odatelepítésével megoldani. A magyar mezőgazdasági szektor versenyképességét tekintve biztató az a tény, hogy a 2003-as évben, annak ellenére, hogy rekordnagyságú szárazság volt, a mezőgazdaság rekordexportot termelt ki. Május 1. után, habár hatalmas piaci nyomás lesz tapasztalható, lesznek olyanok, akik itt is megállják a helyüket.

Czakó Erzsébet, a BKÁE Vállalatgazdaságtan Tanszék egyetemi docense, tanszékvezetője, A versenyképességi listák metamorfózisai – avagy a vállalati versenyképesség felértékelődése címmel tartott előadást. Számos probléma és kérdés merül fel a döntéshozók körében e témakör kapcsán, mint pl. hogyan lehetne növelni Magyarország versenyképességét, milyen a gazdaság teljesítőképessége, mit szeretnénk elérni a versenyképesség növelésével. Természetesen a cél az életszínvonal növekedése, ezt a GDP-szint növelésével lehet elérni. A GDP növekedésének ütemét befolyásoló legfontosabb tényezők a vállalat versenyképessége, más nemzetgazdaságok gyakorlata, az import verseny, az exportképesség, a működő tőke vonzása. A versenyképességet mint a nemzetközi gazdaságok teljesítőképességét több szinten lehet mérni: regionális szint, nemzetgazdasági szint, ipari szint, vállalati szint, termékek szintje, stb.

A versenyképességet versenyképességi listák segítségével mérik. Ilyenek: a Global Competitiveness Report (IMD), amelyet 1979 óta készítenek, a Competitiveness Yearbook-ot (WEF) pedig 1989 óta készítik. Felmerülő kérdés az, hogy miként állítják össze ezeket a listákat, melyek azok a kritériumok, amelyeket megvizsgálnak, amikor egy államot osztályoznak.

Az IMD összeállításánál a vállalat környezetét formáló tényezőket, gazdasági hatékonyságot, az infrastruktúra helyzetét tekintik alapvetőnek. E szempontok összegzése során indexeket állítanak fel, amelyeket majd rangsorolnak. A WEF a gazdasági növekedés tényezőit vizsgálja, a fenntartható termelékenységi szintet méri, a nemzetgazdasági környezetet a vállalati működési stratégiák, illetve az üzleti szféra működési mikrokörnyezete szempontjából vizsgálják. Magyarország ezeken a listákon évente a 30–35. helyet foglalja el. A magyarországi kutatások 2004-es eredményeitől helyzetképet várnak a középméretű hazai tulajdonú vállalatokról, továbbá a stratégiai magatartás jellemzőinek ismertetését, valamint a vállalkozói versenyképesség alakulásának elemzését.

Pitti Zoltán tudományos kutató, a BKÁE Gazdaságpolitikai Tanszék előadótanára, a Magyar Közgazdasági Társaság elnökségének tagja A fenntartható növekedés dilemmái a magyar gazdaságban című előadásában rámutatott arra, hogy az emberek sokkal többet gondolnak erről, mint ami racionálisan elvárható lenne. A fenntartható fejlődést csakis hosszú távú fejlődésként, illetve növekedési ütemmel kapcsolatban értelmezik, egyensúlyi és arányossági mutatók szerint nem minősítik.

Pitti Zoltán a továbbiakban a hozzáadott érték és a növekedés magyarországi összetevőiről beszélt, amelyek a termelékenység-többlet, a tőkegyarapodás, létszámtöbblet. A termelékenységtöbblet magába foglalja az előmunka, valamint a tőke (technika) összetevőit.

A GDP alakulásában döntő szerepet játszik a foglalkoztatási szint, a pótlólagos külföldi tőkebefektetések, ugyanakkor a demográfiai jellemzőknek is fontos szerepük van. Ezekből a ténye-

zőkből (a születések száma, a munkába lépők számának alakulása) levonható az a következtetés, hogy munkaerőhiány van. Észrevehető a külföldi működő tőke-áramlás csökkenése, ami Távol-Kelet (Kína) felé veszi az irányt. Ilyenképpen verseny alakul ki a tőke vonzóképességéért.

A fenntartható fejlődés feltételei a termelékenység növekedése, ami a beruházási ütemtől függ, a beruházási ütem pedig meghatározza a GDP teljesítményt. Egy másik feltétel a tudástartalom növekedése. A K+F (kutatás-fejlesztés) ráfordítás az EU-ban és Magyarországon nagyon kevés, mindössze 0,9%. A magyarországi vállalkozások K+F teljesítménye is kicsi az EU-s tagállamokhoz képest, mivel a vállalatok által előállított hozzáadott értéket nem tudják növelni. A nagyobb arányú K+F ráfordítás a tudástartalom növekedését eredményezi, valamint a növekvő tudástartalom versenyképes termékek előállítását. A versenyképes termékek tesznek egy vállalatot versenyképessé.

Minél több versenyképes vállalat van egy adott országban, annál versenyképesebb az illető ország. A vállalatok versenyképessége eredményezi a fenntartható növekedést. Pitti Zoltán szerint a gond azzal van, hogy gyenge a befektetői hajlandóság, az ideális állapot akkor alakulna ki, amikor a befektetés haszna nagyobb a befektetés költségénél.

Heil Péter, a Nemzeti Fejlesztési Hivatal elnökhelyettese az európai uniós alapok magyarországi helyzetéről beszélt. Magyarország 1999-től kap támogatásokat. Az előadó bemutatta a nemzeti fejlesztési terv szerkezetét, annak fontosságát. Heil Péter hangsúlyozta, hogy a nemzetközi projektek társfinanszírozója az Európai Unió egyik tagállama kell hogy legyen, hazai projektek esetén pedig a magyar állam kell előállítsa az önrészt. Az előadás végén az előadó bemutatta azokat a területeket, amelyeken a nemzeti fejlesztési terv keretén belül pályázni lehet. Ezek a következők: gazdasági versenyképesség, infrastruktúra, környezetvédelem, emberi erőforrások, vidékfejlesztés, regionális fejlesztés.

Bakonyi Péter szerint információs társadalom nélkül nincs modern, korszerű állam, azonfelül a nagyobb versenyképesség elengedhetetlen feltétele. Ezért a magyar állam 2003-ban elkészítette az információs társadalom kialakítását célzó stratégiáját.

Harsányi László a kultúra gazdaságélénkítő szerepéről beszélt. Ahhoz, hogy Budapest regionális központ lehessen, úgymond a balkán kapuja, akárcsak a 19. század végén, a 20. század elején, vigyáznia kell arra, hogy az egymást követő kormányok ne egymás ellen dolgozzanak, ne rombolják le egymás építményeit, hanem egymásra építve alakítsanak ki egy olyan városképet, országképet, ami vonzó lehet. Olyan miliőt, közbiztonságot, ami a regionális tevékenységekben gondolkozók számára csábítóvá teszi a Budapest székhelyű magyarországi befektetés gondolatát. Példát vehetnek a francia kormányoktól, akik ezt cselekedték, s mindegyik otthagyta a nyomát a francia fővároson. Harsányi László idézte Koncz Gábor színművészt, aki szerint a kultúra sajnos olyan, mint a tábori konyha előrenyomulásnál: ő az utolsó, visszavonulásnál pedig a legelső. Egy egységes kultúrpolitika hiányát a határon túliak is megérzik, tudniillik őket csak ezen az egy csatornán érhetik el az anyaországból az európai uniós csatlakozás után, lévén az egyetlen olyan finanszírozási terület, amit az unió nem szabályoz olyan szigorúan. Egy átfogó stratégia hiánya olyanná teszi a magyar kulturális életet, mint annak a hajóskapitánynak a hajója, aki nem tudja, milyen kikötőbe szeretne hajózni, így neki minden szél rossz irányból fúj.

Az Európai Unióba való belépésben nem az a jó, hogy az ország hatalmas támogatásokat kap és ezért meg fog erősödni, hanem az, hogy az oda bekerülőket olyan hatások érik, amelyek megerősítik az országot, mondta **Halm Tamás,** a Magyar Közgazdász Társaság Főtitkára, a Nemzeti Fejlesztési Hivatal alelnöke előadásának bevezetőjében. Az Unióban ráadásul ahhoz, hogy pénzt kapjon egy ország vagy régió, nem elég ok az, hogy szegény. Ahhoz, hogy támogatásokhoz jusson valamelyik állam, tervek kellenek. Az Unió támogatásait célszerűen, nagyon jól átgondolt struktúrák segítségével adja át. Ezért van szükség a nemzeti fejlesztési hivatalra, nemzeti fejlesztési tervre. Ennek kidolgozásában horizontális, regionális stratégiákat, ágazati szakpolitikákat dolgoznak ki, majd ezeket egybevetve megpróbálják meghatározni a kitörési pontokat. Erre rátelepszenek még az Európai Unió céljai, és azok a programok, projektek, amelyek lefedik az EU, a nemzeti fejlesztési tanács céljait, finanszírozást kaphatnak.

Kacsirek László, a szolnoki főiskola főigazgató-helyettese az Oktatási rendszerünk és Magyarország versenyképessége című előadásában a felsőoktatást mint oktatási szolgáltatást ábrázolta, s ilyen szempontból megvizsgálva a kérdést, elmondta, hogy a szolgáltatások szabad áramlásával versenynyomás alá kerülnek az európai uniós csatlakozás után. A felsőoktatási intézményeket egy vállalathoz hasonlítva elemezhető ezek versenyképessége azokkal a módszerekkel, amelyekkel egy vállalat helyzete vizsgálható.

A másfél napba besűrített előadássorozat a magyar gazdaság, társadalom, államigazgatás uniós csatlakozás előtti utolsó helyzetképét mutatta be. Aggódó és bizakodó hangokkal egyaránt találkozhatott a hallgatóság, de mi erdélyi magyarok akárhogy is viszonyulunk a napi politikai, gazdasági kérdésekhez, azt az egy következtetést levonhatjuk, hogy a magyarországi kormányzatoknak sikerült az, ami a romániaiaknak nem. A rendszerváltás után14 évvel Magyarország hivatalosan is az európai közösség tagja lesz.